noviny
Klenovské
Mesačník obce Klenovec
VII. ročník Číslo 5/2010 klenovskenoviny@klenovec.sk Zdarma

Návšteva podpredsedu vlády

V nedeľu 23. mája navštívil našu obec podpredseda Vlády SR pre vedomostnú spoločnosť a národnostné menšiny Dušan Čaplovič, ktorého na Obecnom úrade v Klenovci privítali starosta obce JUDr. Pavel Struhár, zástupkyňa starostu Mgr. Blažena Hrušková a predseda finančnej komisie Ing. Michal Kňažek.

Podpredseda vlády SR Jozef Čaplovič sa prihovára účastníkom bohoslužieb

V úvode svojej návštevy sa podpredseda vlády Dušan Čaplovič v spoločnosti poslancov obecného zastupiteľstva zúčastnil na bohoslužbách v kostole Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania. Po prijatí seniorom Rimavského seniorátu Mgr. Dušanom Germanom a krátkej prehliadke priestorov Zborového domu navštívil Domov dôchodcov v Klenovci.

(pokračovanie na strane 2)

Z obsahu:

- stretnutie evanjelických žien
- Roma bašavel 2010
- stále rubriky
- reverend Andrej Brndiar
- nezabudnime zaplatiť daň (3)
- výsledky zo športu

Zasadalo obecné zastupiteľstvo

Vo štvrtok 27. mája sa v zasadačke Obecného úradu v Klenovci zišli poslanci obecného zastupiteľstva na svojom riadnom zasadnutí, ktoré viedol starosta obce JUDr. Pavel Struhár. Hlavným bodom stretnutia bolo prerokovanie Záverečného účtu obce Klenovec za rok 2009, ktorého návrh predložila Ing. Katarína Trnavská, ekonómka obecného úradu. Na základe správy nezávislého audítora Ing. Pavla Lichanca, ktorý uviedol, že účtovná závierka poskytuje verný a pravdivý obraz o finančnej situácii Obce Klenovec k 31. decembru 2009 a výsledok jej hospodárenia je v súlade so slovenským zákonom o účtovníctve, ako aj odporúčania hlavného kontrolóra Martina Bobrovského a tiež stanoviska finančnej komisie obecné zastupiteľstvo tento dôležitý dokument schválilo.

V ďalšom bode rokovania z informácie Ing. Kataríny Trnavskej o doterajšom plnení rozpočtu obce na rok 2010 vyplynulo, že vzhľadom na vzniknutú krízovú situáciu v našej spoločnosti je nutné pristúpiť aj ku krateniu obecného rozpočtu, a tak zastupiteľstvo doporučilo predsedom jednotlivých komisií obecného zastupiteľstva, aby pripravili do 15. júna 2010 podklady k úsporným opatreniam pre jednotlivé rozpočtové kapitoly.

V osobitnom bode si poslanci vypočuli správu hlavného kontrolóra obce Martina Bobrovského o výsledku finančnej kontroly, ktorú na základe poverenia obecného zastupiteľstvo uskutočnil v Školskej jedálni pri Základnej škole Vladimíra Mináča. Zistené nedostatky v tomto zariadení boli prerokované s vedúcou školskej jedálne Jarmilou Bartovou a riešené budú riaditeľom základnej školy Mgr. Jánom Romanom, ako aj starostom obce.

Obecné zastupiteľstvo sa zaoberalo aj odpredajom štrnásťbytovej jednotky na Ulici Malinovského firme Purstav Zvolen, ktorá ako jediná prejavila záujem o jej kúpu. Zástupca tejto spoločnosti Pavol Kvasna informoval poslancov o zámere zrekonštruovať túto rozostavanú bytovku a vytvoriť 20 nájomných bytov so samostatným vykurovaním.

(pokračovanie na strane 2)

Udialo sa ...

**10. mája* sa v Rimavskej Sobote uskutočnilo zasadnutie Rady Združenia miest a obcí Gemera a Malohontu, na ktorom sa zúčastnil starosta obce JUDr. Pavel Struhár.

**11. mája* sa starosta obce JUDr. Pavel Struhár zúčastnil v Rimavskej Sobote na programe venovanému Dňu matiek.

**13. mája* navštívil okres Rimavská Sobota predseda Banskobystrického samosprávneho kraja Vladimír Maňka. Súčasťou jeho pracovného programu, počas ktorého ho sprevádzal aj poslanec Zastupiteľstva Banskobystrického samosprávneho kraja a starosta obce JUDr. Pavel Struhár, bolo stretnutie s primátorom Rimavskej Soboty MUDr. Štefanom Cifrušom, so zástupcami podnikateľov, ale tiež obhliadka areálu bývalých ZŤS Rimavská Sobota.

**15. mája* sa v Rimavskej Sobote konal benefičný koncert Nadácie Martinka Sucháča, na ktorom sa zúčastnil starosta obce JUDr. Pavel Struhár.

**18. mája* sa stretli zástupkyňa starostu Mgr. Blažena Hrušková, riaditeľ Miestneho kultúrneho strediska Jaroslav Zvara, riaditeľka Materskej školy Karola Pajera Oľga Kaľavská, riaditeľka a zástupkyňa Špeciálnej základnej školy v Klenovci Mgr. Janka Pohorelská a Mgr. Janka Mrnková a za OZ RODON Milada Kochanová na prípravnom výbore podujatia Cesta rozprávkovým lesom.

**18. mája* zástupkyňa starostu Mgr. Blažena Hrušková prijala v zasadačke Obecného úradu v Klenovci študentov antropológie z Karlovej univerzity v Prahe a ich pedagógov PhDr. Ivana Murína, Dr. a Dr. Jana Havlíčka.

**22. mája* sa v Kultúrnom dome v Klenovci uskutočnil 19. ročník rómskeho festivalu pod názvom Roma bašavel.

**27. mája* sa konalo riadne zasadnutie obecného zastupiteľstva.

**29. mája* sa v Skorušine pri príležitosti Dňa detí uskutočnilo podujatie Cesta rozprávkovým lesom.

Blažena Hrušková

Boží chrám naplnili ženy

1. máj bol pre evanjelický cirkevný zbor slávnostný. Viac než 300 hostí – predovšetkým žien – sa zúčastnilo na 8. valnom zhromaždení Spoločenstva evanjelických žien. Je to konferencia spojená so slávnostnými Službami Božími, ktorá sa koná pravidelne raz za dva roky.

Spoločenstvo evanjelických žien je súčasťou evanjelickej cirkvi na Slovensku. Vyrastá z nej, zúčastňuje sa na jej živote a pracuje pre ňu. Pripravuje príležitosti na duchovné vzdelávanie, budovanie dobrých medziľudských vzťahov, posilnenie viery, obnovu síl a radosti zo života i z práce. Cieľom spoločenstva je vytvárať v cirkevných zboroch útulný domov pre veriacich a pripravovať láskyplné prijatie všetkých, ktorí potrebujú útočisko v dnešnom chladnom, na lásku chudobnom svete. Tento rok svoj duchovný domov – Boží chrám – otvorili evanjelici z Klenovca, aby v ňom s láskou privítali sestry a bratov z celého Slovenska, ale aj zahraničných hostí.

Dopoludnia sa konala pracovná časť a v popoludňajších hodinách bola za účasti biskupa západného dištriktu evanjelickej cirkvi prislúžená sviatosť Večera Pánova.

Úvodná pobožnosť sa začala vystúpením žiakov Evanjelickej základnej školy z Rimavskej Soboty. Po privítaní predsedníctva cirkevného zboru výkladom Slova Božieho poslúžila konseniorka Rimavského seniorátu Mgr. Iveta Korenková. Zamýšľala sa nad slovami proroka Izariáša: „Neboj sa, lebo ja som s tebou“, ktoré boli mottom tohtoročného stretnutia. Zazneli tiež pozdravy hostí zo zahraničia – z Nemecka, Rakúska, Maďarska a Poľska. 8. valné zhromaždenie Spoločenstva evanjelických žien pozdravil aj starosta obce Klenovec JUDr. Pavel Struhár. Dopoludňajšia časť bola obohatená vystúpením členiek folklórneho súboru z Klenovca a hudobnej skupiny z cirkevného zboru Gemer. Predsedníčka Spoločenstva evanjelických žien Daniela Horínková viedla pracovnú časť, v ktorej sa zhodnotila hospodárska i duchovná činnosť počas uplynulého roka a prerokoval sa rozpočet na budúce obdobie. Predstavená a zvolená bola tiež nová kandidátka na funkciu koordinátorky práce žien vo Zvolenskom seniorátе farárka Mgr. Beáta Fraňová.

Spoločná fotografia účastníkov

Počas obedňajšej prestávky sa v priestoroch kultúrneho i zborového domu podával guľáš a kapustnica.

Popoludní sa konali slávnostné Služby Božie, na ktorých ženy povzbudil k práci a Večeru Pánovu prislúžil biskup západného dištriktu – Mgr. Milan Krivda. Súčasťou Služieb Božích bol tiež úvod novozvolenej seniorálnej koordinátorky. Počas prisluhovania Večere Pánovej spevom poslúžila Dr. Viera Sihelská.

Valné zhromaždenie žien už tradične slúži nielen ako pracovné rokovanie, ale prináša tiež povzbudenie, duchovné občerstvenie a milé stretnutia. Veríme, že sa aj v Klenovci tento cieľ podarilo naplniť.

Erika Sukovská

Návšteva ...

(dokončenie zo strany 1)

Tu ho privítala riaditeľka tohto zariadenia Mgr. Katarína Zamborová. Na krátkom stretnutí s obyvateľmi a zamestnancami hovoril najmä o problematike sociálneho zabezpečenia a sociálnej starostlivosti o občanov.

Počas pracovného obeda prerokoval niektoré požiadavky obce a cirkevného zboru, ktoré mu načrtli starosta obce JUDr. Pavel Struhár a senior evanjelickej cirkvi Mgr. Dušan German.

Blažena Hrušková

Zasadalo ...

(dokončenie zo strany 1)

Po zvážení tohto návrhu obecné zastupiteľstvo schválilo odpredaj uvedeného objektu za 42 000 €.

V závere zasadnutia sa poslanci zaoberali žiadosťou Pavla Lásku na odkúpenie budovy bývalej školy v Skorušine, ako aj žiadosťou Miroslava Lásku na odkúpenie pozemku. Pričom prvú žiadosť zobrali na vedomie v prípade druhej žiadosti súhlasili s odpredajom pozemku o výmere 56 metrov štvorcových za cenu 3,40 € za meter štvorcový.

Blažena Hrušková

Ospravedlnenie

„Aká si mi krásna, ty rodná zem moja. Plastové, sklenené fľaše a hŕba smetí tu na tebe stoja. Aj ja tu v smútku na tebe stojím. Sto rokov na tvoju obnovu málo je. Toho sa bojím. Tak ti len žehnám, vďačnými slzami. Ten humus v lese visí jak meč nad našimi hlavami.“

Takto si povzdychla ***Anna Koldrásová***, autorka článku *Slovenská zem* v predchádzajúcom čísle Klenovských novín nad znečisťovaním životného prostredia. Za neuvedenie jej mena ako autorky sa jej redakcia ospravedlňuje.

Vodný živel opäť vyčíňa

Príroda akoby nám v poslednom období chcela ukázať svoju silu. Televízia a iné masmédiá neustále prinášajú správy z viacerých kútov našej planéty o rôznych prírodných katastrofách, ktoré spôsobujú nielen nesmierne materiálne škody, ale často aj množstvo vyhasnutých ľudských životov. Sú to napríklad neustále sa opakujúce zemetrasenia, rôzne tajfúny, vlny cunami, v poslednom čase výbuch sopky, ropné katastrofy a v neposlednom rade povodne a následné záplavy hlavne v tomto období.

Žijeme našťastie v oblastiach, v ktorých sa tieto najkatastrofickejšie prírodné úkazy málo vyskytujú, ale s príchodom jari každoročne prichádzajú aj na územie Slovenska výdatné dažde, často sprevádzané prívalovými vodami, prietržami mračien, ktoré prinášajú vylievanie korýt riek, potokov a následné záplavy rozsiahlych oblastí nášho územia. Takéto situácie sa následkom klimatických zmien vyskytujú čoraz častejšie a nevyhýbajú sa ani nášmu regiónu. Príkladom je nedávne zaplavenie Hnúšte a okolia v oblasti Rimavskej Soboty. Našej obci sa našťastie takáto povodeň vyhla (aspoň dovtedy, kým píšem tento príspevok), ale napriek tomu vytrvalý dážď narobil problémy na hlavnej ceste smerom ku základnej škole. Nánosy bahna z valiacej sa vody od Ulice partizánskej (Koľaje) sa dostali do dvorov občanov, zaplavili priľahlé cestičky, upchali kanál a podobne. Tento úsek cesty je v poslednom čase najkritickejší, vysokopoložená cesta, nízky chodník, upchatý kanál, v ktorom prietoku vody bránia kamene, pozostatky betónových elektrických stĺpov a zle vybudované zberné šachty odpadových vôd, ktoré neodvádzajú vodu do kanalizácie, sú hlavnou príčinou toho, že chodník je väčšinu času neschodný, zanesený bahnom alebo zaliaty vodou. Pritom po ňom okrem bežných občanov by mali prejsť stovky žiakov prichádzajúcich každodenné do školy. Nútení sú používať hlavnú cestu, kde im však hrozí neustále nebezpečie od automobilov náhliacich sa po tejto frekventovanej komunikácii. Najlepšou formou predchádzania záplavám a povodniam je vždy prevencia, ktorá môže aspoň zmierniť prípadné škody zapríčinené týmito záplavami. 17.5. som sledoval tlačovú besedu predsedu vlády Róberta Fica a ministra vnútra Róberta Kaliňáka po zasadnutí krízového štábu, kde Róbert Kaliňák povedal, že za najväčší problém považuje to, že v ohrozených regiónoch a obciach sa priebežne nikto nestará o existujúcu kanalizáciu, korytá potokov, zberné šachty a vždy sa likvidujú len existujúce škody a čaká sa na pomoc vlády, vojska, hasičov atď. Zdá sa, že hlavne samosprávy neustále podceňujú nebezpečie vyplývajúce z každoročne sa opakujúcich povodní, výhovorky na nedostatok financií už pripadajú ako obohrané „klišé“, pričom na rôzne iné aktivity v priebehu roka sa vždy dostatok financií nájde. Treba si len konečne uvedomiť vážnosť situácie a pri zostavovaní rozpočtov samospráv venovať dostatočnú pozornosť tejto problematike. Medzi preventívne opatrenie proti povodniam v našej obci by isto patrilo napríklad vyčistiť a pretlakovať kanalizáciu, ktorú od jej vybudovania nikto nečistil, a preto neprijme toľko vody ako by mala (doplatila na to aj Hnúšťa), pravidelné čistenie zberných šácht a potokov hlavne v Klenovčoku a na Majeri nad rómskou osadou. (Kladne možno hodnotiť, že tento úsek bol tohto roku vyčistený, treba ho však pravidelne sledovať). Tiež by sa mohlo pouvažovať nad preventívnym zásobením vrecami s pieskom, pretože hrádze s týmito vrecami sa ukazujú ako najúčinnejšia zbraň pri prípadnom zabraňovaní toku valiacej sa vody.

Spomienka na vyčíňanie vodného živlu v júni 2006

Nemám nič proti folklóru, zachovávaniu tradícií, zábave atď., ale myslím si, že aj v našej obci konanie každoročne 3 – 4 hudobno-folklórnych festivalov je prepychom, ktorý si nedovolia ani väčšie a bohatšie obce alebo mestá hlavne v takomto ťažkom hospodárskom období. Keby sa aspoň časť času a finančných prostriedkov venovaných na organizovanie týchto podujatí investovalo do vyriešenia existujúcich problémov obce, mnohým škodám by sa isto dalo predísť. Aj v našej obci by sme sa mali riadiť starou známou múdrosťou – najprv práca, potom zábava. Aj tá len po dobre vykonanej práci. Nie som presvedčený, že u nás je tomu vždy tak.

Slavomír Hruška

Roma bašavel 2010

V sobotu 22. mája javisko Miestneho kultúrneho strediska v Klenovci zaplnila rómska hudba, spev a tanec počas už 19. ročníka rómskeho festivalu s názvom Roma bašavel, ktorý zorganizovalo občianske združenie Upre Roma. Hosťami tohto podujatia boli vedúca Kancelárie splnomocnenca vlády pre rómske komunity Mgr. Alena Horváthová, riaditeľka Gemerko – malohontského osvetového strediska v Rimavskej Sobote Mgr. Darina Kišáková a zástupkyňa starostu obce Klenovec Mgr. Blažena Hrušková.

Po úvodnom vystúpení ľudovej hudby folklórneho súboru Vepor, ktorú viedol Mgr. Martin Horváth, všetkých prítomných pozdravila zástupkyňa starostu Mgr. Blažena Hrušková a vedúca Kancelárie splnomocnenca vlády pre rómske komunity Mgr. Alena Horváthová poďakovala dlhoročnej vedúcej súboru Upre Roma Márii Cibuľovej za jej záslužnú a neľahkú prácu v oblasti rómskeho folklóru.

Po úvodných slovách prišla na rad mládežnícka ľudová hudba. Zaplnené hľadisko potom rozospievala svojím umením Slávka Oláhová a roztancovali Pouliční tanečníci – detská skupina, ktorá pracuje v Rimavskej Sobote pod občianskym združením Za integráciu Rómov. Rómsky tanečný folklór predstavil detský súbor Šukar čhaja z Rimavských Janoviec a domáci súbor Upre Roma. Na záver 19. ročníka rómskeho festivalu Roma bašavel zaspievala Slávka Oláhová pieseň Cigánsky plač.

Podujatie bolo realizované s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR.

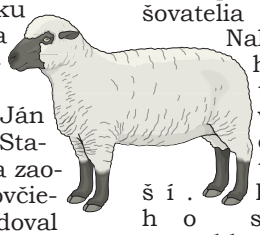
Blažena Hrušková

Chovateľom oviec

Liptovská bryndza

Liptovská bryndza mala okrem nutričnej hodnoty nezastupiteľné miesto aj v ľudovom liečiteľstve. Z bryndze sa vyluhovala tekutina na liečenie chorôb žalúdka a rakoviny. Zvýšený záujem o bryndzu viedol postupne od bačovskej k manufaktúrnej výrobe.

Prvá sezónna manufaktúrna bryndziareň v Detve sa po zriadení v roku 1787 zaradila na popredné miesto v Európe. Jej zakladateľom bol Ján Vagač, rodák zo Starej Turej, ktorý sa zaoberal aj výrobou ovčieho masla a obchodoval s ovčím mäsom. Ján Vagač zlepšil spôsob prepracovania a zrenia ovčieho syra do podoby Liptovskej bryndze. Úpravou technológie dosiahol lepšiu konzistenciu, roztierateľnosť a predĺžil trvanlivosť bryndze. Uvedené pozitívne zmeny vlastností bryndze mu zabezpečili vyšší odbyt a lepšiu prosperitu. Vagačova priekopnícka cesta podnietila zakladanie ďalších bryndziarní, napríklad vo Zvolenskej Slatine rodina Molecovcov založila bryndziareň v roku 1797, vo Zvolene rodina Valovcov v roku 1810 a Wittmann v roku 1891, v Detve rodina Galbavých v roku 1891.

Obchod s bryndzou prekvital hlavne vo veľkých mestách ako Viedeň, Budapešť a Bratislava. Spomínané obdobie netrvalo dlho, lebo na trh s kvalitnou ovčou Liptovskou bryndzou sa začali postupne dostávať nepraví výrobcovia (falšovatelia výroby) bryndze. Nahradením ovčieho syra kravským tvarohom dosahovali nižšie ceny, čím sa stali na trhu predajnejší. Falšovanie ovčieho syra a bryndze sa rozmohlo preto, lebo v tomto období neexistovali akostné normy, nebola účinná kontrola a predpisy neumožňovali uvaliť pokutu a odstaviť výrobu.

V súčasnom období je výroba bryndze založená na vysokej kvalitatívnej a hygienickej úrovni v súlade s normami Európskej únie. Medzi najstaršie bryndziarne, ktoré sme spomenuli, patrí už len Bryndziareň vo Zvolenskej Slatine založená rodinou Molecovcov v roku 1797.

Ladislav Gemeri

Z kuchyne našich starých mám

Polievky boli pre našich predkov základom stravovania a častokrát nahrádzali aj hlavné jedlo. Obľúbené boli najmä kyslé polievky, pretože zasýtili a počas poľných prác aj osviežili. Pripravovali sa z doma dopestovaných surovín a naši starí rodičia ich jedli s chlebom alebo so zemiakmi. Niektoré polievky sme už v našej rubrike „varili“, ale keďže je ešte stále jarné obdobie, nemali by sme zabudnúť na zeleninu aj klenovských záhrad, šalát. Ako mi povedala vedúca klubu dôchodcov Zuzana Medveďová, rada si uvarí najmä šalátovú polievku s paprikovými krompľami (zemiakmi), ale pripomenula, že v minulosti sa šalát podával aj k paprikovým zemiakom, alebo k mäsu, podobne ako je tomu aj dnes, len príprava bola odlišná. Prezradila, že umytý šalát sa polial vodou s octom, soľou a rozpraženou slaninou.

Šalátová polievka

„Na prípravu šalátovej polievky potrebujeme surový šalát, vodu, mlieko, šmalec (bravčovú masť) alebo slaninku, hladkú múku, soľ, cesnak, ocot a čerstvý kôpor. Najprv si zo šmalca alebo slaninky a hladkej múky urobíme ružovú zápražku, ktorú zalejeme asi litrom a pol vody, osolíme a pridáme pokrájanú zelenú cesnakovú vňať, keď nemáme môžeme nadrobno nakrájať aj strúčik cesnaku. Necháme všetko prevrieť. Medzi tým umyjeme šalát, pokrájame ho na malé kúsky, posolíme a dobre vyžmýkame. Takto pripravený šalát dáme do polievky variť. Potom pridáme asi liter mlieka a zátrepku, ktorú pripravíme rozhabarkovaním hladkej múky v malom množstve mlieka. Necháme zovrieť. Na záver odoberieme trochu polievky, do ktorej pridáme podľa chuti ocot, necháme zovrieť a vylejeme do hotového jedla. Kto chce môže si nakrájať čerstvý kôpor. Podávame s paprikovými krompľami.“

Paprikové kromple

„Na rozpražený šmalec s cibuľkou dáme očistené na osminky alebo na kolieska nakrájané kromple, pridáme soľ, mletú červenú papriku, korenie, podlejeme kvapkou vody a podusíme, kým kromple nezmäknú. Občas premiešame, aby nám neprihoreli.“

Blažena Hrušková

Okienko záhradkára

Jún

Pomerne známou rastlinou rastúcou v prirodzených podmienkach v celej Európe a v Malej Ázii je baza čierna. Divoko rastúce rastliny vytvárajú kríky. Rastú na okrajoch lesov, na smetiskách, pri potokoch a na rumoviskách. Nie je žiadnou raritou, keď ju nájdeme vyrastať na lúke na kope kamenia. Okrem toho, že rastie v divej forme, sú vyšľachtené aj kultúrne, záhradné formy na intenzívne pestovanie. Pestuje sa vo forme kríka alebo stromčeka, a to tak, že sa jeden výhon nechá ako kmienok a vo výške asi 1 m sa vypestuje korunka. Na korunke necháme asi 5 až 7 hlavných konárov. Na udržanie plodnosti musíme konáre, ktoré sú už odrodené každoročne odstraňovať a namiesto nich nechávame mladé konáre. V ďalšom období sa zameriavame len na presvetľovanie koruny. Kôra bazy čiernej je pokrytá hustými šošovičkami. Má bielohnedkavý stržeň. Listy sú nepárnoperovité. Súkvetie je chocholíkovité. Korunné lístky kvietkov sú biele alebo žltkavé. Do okolia šíria príjemnú vôňu. Plody tvoria čiernofialové kôstkovice. Zber kvetov robíme v júli. Zber plodov v auguste alebo v septembri. Plody zbierame keď sú už prezreté, pretože nezrelé obsahujú látku spôsobiacu škriabanie v hrdle a závraty. Plody sa nekonzumujú v čerstvom stave. Na to je potrebné upozorniť hlavne deti. Pri zbere plodov často dochádza ku zámene kvetov alebo aj plodov. Podobná ako baza čierna je aj baza chabzdová, chabzda. Zberateľ by mal vedieť základné rozlišovacie znaky. Botanicky je to bylina. Okrem toho, že plody chabzdy zapáchajú, sú nechutné a sú popisované ako mierne jedovaté, môže dôjsť k zámene.

Baza čierna pri pestovaní nie je na pôdu náročná. Najlepšie sa jej darí vo vlhkých humusových pôdach s dostatkom dusíka. Prihnojovanie hlavne dusíkatým hnojivom robíme na jar. Rozmnožovanie bazy nie je náročné. Bazu rozmnožujeme zakoreňovaním odrezkov na jeseň, alebo na jar. Zakoreňovať môžeme tak, že odrezky vysadíme už priamo na stanovisko. Výhoda je v tom, že ich už potom nemusíme presádzať. Pri vysádzaní väčšieho počtu by vzdialenosti nemali byť menšie ako 3 m. Na choroby v podstate netrpí. Zo škodcov sú najväčšie vošky. Rozpoznáme ich pomerne ľahko, a to tak, že na mladých výhonoch sú celé čierno sfarbené kolónie Okrem toho, že bazu vyciciavajú, sú aj dôležitými prenášačmi vírusových ochorení. Ochrana spočíva v postreku insekticídom. Môžeme si tu vyskúšať aj ochranu niektorým z rastlinných výluhov.

Baza čierna bola aj v minulosti hojne používaná v ľudovom liečiteľstve. Používa sa na liečenie nachladnutia, uvoľňovanie hlienov a na liečenie žalúdka. Okrem využitia v bylinkárstve je využiteľná aj v kuchyni. Používa sa tiež ako prírodné farbivo. Zo sušených kvetov sa pripravuje výborný čaj pri horúčkach. Pri zápaloch ústnej dutiny je odvar vhodný na kloktanie. Z plodov sa vyrába želé, bazový sirup a lekvár. Okrem toho sa vyrába aj bazové víno, bazový likér a destilát - bazovica, nesprávne nazývaný aj chabzdovica.

Jaroslav Jáchim st.

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť

Špeciálna základná škola v Klenovci sa v minulom školskom roku zapojila do výzvy Agentúry MŠ SR pre štrukturálne fondy EÚ:

- názov operačného programu: OP Vzdelávanie,
- prioritná os: 3. Podpora vzdelávania osôb s osobitnými vzdelávacími potrebami,
- opatrenie: 3.1 Programy a kurzy pre žiakov základných škôl pochádzajúcich z marginalizovaných komunít.

Vypracovali sme projekt s názvom „Myseľ osvietime, srdce zušľachtíme, žiaka do života pripravíme.“ Projekt bol úspešne schválený a čas realizácie je naplánovaný od 02/2010 do 07/2012. Projekt je spolufinancovaný ESF a Štátnym rozpočtom SR a schválené finančné prostriedky na realizáciu aktivít projektu sú vo výške 115 535,15 EUR.

Strategickým cieľom projektu je uľahčiť a prispôsobiť žiakom z marginalizovaných rómskych komunít (ďalej „MRK“) vzdelávací proces vo vzťahu k ich osobitným vzdelávacím potrebám a zvýšiť tak ich vzdelanostnú a spoločenskú úroveň.

Aktivity projektu sú zamerané:

a) na tvorbu a implementáciu nového vzdelávacieho programu IKT, prostredníctvom ktorého žiaci prípravného až 9. ročníka ŠZŠ získajú potrebné vedomosti a zručnosti pri práci s IKT,
b) na tvorbu a implementáciu nového vzdelávacieho programu „Príprava pre život“, prostredníctvom ktorého žiaci 5. až 9. ročníka ŠZŠ získajú potrebné vedomosti a zručnosti pre praktický život, čím sa zvýši integrácia MRK do spoločnosti,
c) na špecializované vzdelávanie žiakov ŠZŠ v rozličných oblastiach života, prostredníctvom ktorých budú rozvíjané vedomosti, zručnosti a návyky, ako aj kľúčové kompetencie žiakov potrebné pre integráciu do spoločnosti, ako aj pre potreby pracovného trhu,
d) na vzdelávanie pedagogických pracovníkov ŠZŠ, prostredníctvom ktorého si rozšíria a nadobudnú nové vedomosti a zručnosti potrebné pre prácu s MRK,
e) na inováciu učebných pomôcok a didaktických prostriedkov.

Vo februári 2010 sme začali realizovať aktivity projektu. Začalo verejné obstarávanie – prieskum trhu na dodávku služieb – vzdelávacích aktivít pre pedagogických zamestnancov ako aj žiakov školy. V priebehu 30 mesiacov trvania projektu sa žiaci z MRK budú vzdelávať v sociálnych a komunikačných zručnostiach. Vzdelávanie žiakov MRK bude pokračovať zážitkovým učením sa v špecifických témach s psychológom, sexuológom, sociológom, pediatrom, ako aj v oblasti protidrogovej tematike. Žiaci sa počas realizácie aktivít projektu zúčastnia exkurzií do odborných učilíšť a do výrobných podnikov. Aj pedagogickí zamestnanci školy sa budú vzdelávať v oblasti riešenia konfliktov, v asertívnom správaní s MRK, v sociálnych a komunikačných zručnostiach, ako aj v oblasti IKT.

Vo februári začalo prebiehať verejné obstarávanie - prieskum trhu na dodávku počítačovej a didaktickej techniky (stolové počítače a notebooky, keramické tabule a eBeam systém do každej triedy, dataprojektor). V marci začalo verejné obstarávanie – prieskum trhu na dodávku učebných pomôcok. Škola z finančných prostriedkov projektu zakúpi kompletné vybavenie školskej dielne, školskej kuchynky, učebné pomôcky na vyučovanie poskytovania prvej predlekárskej pomoci vrátane nafukovacej figuríny, obrazy a modely ľudského tela a model ľudskej kostry na vyučovanie prírodopisu, výukové videozáznamy, odbornú literatúru a iné zaujímavé učebné pomôcky na modernizáciu vyučovacieho procesu.

Cieľová skupina - pedagogickí pracovníci - po absolvovaní vzdelávacích modulov získané vedomosti a zručnosti budú využívať na skvalitnenie pedagogickej práce s MRK. Zručnosti v práci s PC budú v maximálne možnej miere využívať na skvalitnenie a spestrenie edukácie žiakov, na ich aktívny a motivujúci prístup k učeniu.

Cieľová skupina - žiaci, získané vedomosti a zručnosti sa budú učiť úspešne aplikovať do praxe, čím budú mať šancu stať sa úspešnými v pracovnom ako aj v osobnom živote a zároveň prospešnými pre spoločnosť.

ŠZŠ v Klenovci

MAS Malohont na konferencii v Olomouci

Na konferencii Partnerství LEADER 2010, ktorá sa konala minulý piatok (14.5.) v Olomouci, sa stretli miestne akčné skupiny z Čiech a Slovenska, aby si vymenili skúsenosti a diskutovali o možnej spolupráci. Nechýbala ani prezentácia našej MAS.

Česko - slovenskú konferenciu v konvintu Univerzity Palackého organizovalo Krajské sdružení Národní sítě MAS ČR, o. s. v Olomouckém kraji v spolupráci so Spolkom pro obnovu venkova Olomouckého kraje a s podporou Olomouckého kraja.

Za našu MAS sa konferencie zúčastnila predsedkyňa MAS, 3 členky Výboru MAS a 3 pracovníčky Kancelárie MAS.

Cieľom konferencie bolo:

- zoznámiť sa s aktivitami, projektmi a partnerstvami českých a slovenských MAS,
- diskutovať o možnostiach spolupráce MAS zo Slovenska a Čiech,
- informovať zástupcov riadiacich a platobných orgánov o projektoch spolupráce a možnostiach ich podpory.

Po úvode, ktorý patril zdôvodneniu, prečo bola zrealizovaná konferencia českých a slovenských MAS, boli predstavené aktivity Národnej siete MAS na národnej úrovni a v Olomouckom kraji. Potom nasledovala prezentácia našej MAS, v rámci ktorej sme účastníkom konferencie predstavili aktivity MAS, našu stratégiu, priebeh a podporené projekty v ukončených výzvach, grantový program, príklady projektov spolupráce mesta Hnúšťa, ako aj plánované projekty spolupráce v realizácii prístupu Leader.

Zo slovenských MAS sa prezentovala ešte MAS LEV (Prešovský kraj) a MAS Požitavie - Širočina (Nitriansky kraj). MAS z Českej republiky zastupovala naša partnerská MAS - Partnerství Moštěnka, ďalej MAS Region Haná a MAS Horní Pomoraví.

S podmienkami realizácie projektov spolupráce oboznámili účastníkov konferencie zástupcovia Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva zemědělství ČR.

V závere konferencie boli predstavené projekty spolupráce miestnych akčných skupín v Olomouckom kraji.

Po konferencii sme pokračovali s partnerskou MAS - Partnerství Moštěnka v jednaní o projektoch spolupráce. Jeden z nich zameraný na folklórne súbory a kultúrne podujatia plánujeme predložiť už v tomto roku. Ďalší, ktorý bude zameraný na vzdelávanie mladých v oblasti rozvoja regiónu a prípravy projektov, je na pláne v budúcom roku.

Vďaka organizátorom sme mohli prezentovať aktivity a plány našej MAS a tiež načerpať nové informácie a inšpirácie pre činnosť MAS v prospech obyvateľov a subjektov MAS.

Miroslava Kubaliaková

Reverend Andrej Brndiar

Andrej Brndiar, syn Jána a Judity Brndiarovej, sa narodil v roku 1902 v Klenovci. Spoločne s rodičmi, bratom Michalom a sestrami Júliou a Máriou sa v priebehu 1. svetovej vojny vysťahoval do Ameriky. Rodina sa usadila v mestečku Little Falls v štáte New York. Žila a hospodárila na menšej poľnohospodárskej farme na vidieku, kde sa jej členovia aktívne zapájali do činnosti komunity slovenských luteránov v regiónoch blízko mestečiek Syrakúzy a Utica. V evanjelickom kostole v Syrakúzach bol Andrej Brndiar konfirmovaný, a tu bol aj miestnym farárom doporučený a povzbudzovaný, aby sa vybral na dráhu kazateľa Slova Božieho. V tomto jeho smerovaní ho podporovali aj ďalší farári z blízkych slovenských i anglických luteránskych zborov.

Andrej Brndiar začal študovať teológiu v Allentowne Pa, kde úspešne ukončil vysokoškolské štúdium na Muhlenberg College, Teologickej fakulte Spojených luteránskych cirkví v Amerike. Súčastne študoval aj na Evanjelických teologických fakultách vo Filadelfii, v Maywode a Chicagu. V priebehu štúdií slúžil v slovenských zboroch ako kaplán, venoval sa duchovnej činnosti a organizovaniu cirkevného života slovenskej komunity. Výborné znalosti angličtiny mu umožňovali pomáhať našim prisťahovalcom prekonávať prekážky, ktoré súviseli s prechodom do nového prostredia a presadením sa v cudzom neznámom kraji bez jazykových schopností. Pomáhal najmä deťom, aby zvládli náročné požiadavky, ktoré na nich kládla americká škola. Plynulá znalosť angličtiny a slovenčiny mu uľahčila kontakt s našimi krajanmi, aj štátnou správou a úradmi, ktoré naši krajania navštevovali po príchode do Ameriky.

Rodinné zázemie, duchovná a spoločenská činnosť

Počas štúdií v Chicagu stretol svoju budúcu manželku Irenu rodenú Belohlávkovú, ktorá pochádzala z rodiny významnej osobnosti Slovákov v Amerike, vynikajúceho národovca Karola Belohlávka (1886 – 1983), rodáka z Holiča, ktorý pred 1. svetovou vojnou bol jedným z osnovateľov Memoranda Slovenského národa podaného Parlamentu Maďarska v roku 1914. Bol sprostredkovateľom spolupráce prezidentov USA W. Wilsona a T. G. Masaryka, ktorá vyvrcholila schválením a podporou založenia prvej Československej republiky. Spolu so svojou druhou manželkou Marii Jergovou zohral dôležitú úlohu pri vybudovaní Slovenskej záhrady a slovenského domu v meste Maitland na Floride, ktorá je dodnes domovom mnohých našich starších krajanov. Neoceniteľná bola jeho publikačná, vydavateľská a organizačná činnosť, keď, okrem iného, vydával časopisy Bratstvo, Slovenský hlásnik a v 50. rokoch minulého storočia aj štrvrťročník Floridský Slovák. Karol Belohlávek patril medzi najvýznamnejšie osobnosti Slovákov v Amerike v doterajšej histórie. Aj táto skutočnosť ovplyvnila pozitívny vzťah rodiny Andreja Brndiara k rodnej vlasti, Slovensku, a tiež imigrantov z našich krajov, s ktorými sa celý život stýkal a všemožne im pomáhal pri ich uplatnení v práci, ako aj v spoločensko – kultúrnej oblasti.

Andrej Brndiar roku 1931 vstúpil do manželstva s Irenou Belohlávkovou a ich manželstvo bolo požehnané piatimi deťmi, Jankom, Juditou, Irenkou, Paľkom a Darinkou. Spolu s rodinou ako farár pôsobil v rokoch 1931 – 1935 v Slovenskej luteránskej farnosti v meste Trenton v štáte New York. Odtiaľ bol vyvolený za kazateľa v Slovenskom luteránskom zbore v Danbury štáte Connecticat, kde pôsobil spolu s manželkou a deťmi od roku 1935 do roku 1965. Ako farár a cirkevný hodnostár vykonal veľa pre blaho luteránskej kongregácie, ako aj pre rozvoj slovenských cirkevných zborov. Okrem iného bol iniciátorom novostavby domu nedeľnej školy v jeho zbore pre 20 detí. Vytvoril vlastný program pre výchovnú prácu v rodine a pre mládež a viedol svojich farníkov k aktivitám a spolupráci i ľudskému porozumeniu. V cirkevnom zbore v Danbury a celom regióne bol váženou osobnosťou, nielen ako obľúbený kazateľ, ale svojim širokým rozhľadom, publikovaním odborných i náučných článkov v cirkevnej tlači povzbudzoval našich imigrantov k spolupráci na poli duchovnom i kultúrnom.

Aktívna bola aj jeho dlhoročná pastoračná a duchovná práca v Slovenskej Synode Sion, založenej roku 1919, ktorá pôsobila v rámci Jednotnej (spojenej) luteránskej cirkvi v Amerike. Po 2. svetovej vojne zastával Andrej Brndiar funkciu prezidenta – biskupa, a tiež sekretára kongregácie. Ako farár a kazateľ i ako človek bol rešpektovaný a uznávaný v mestách i dedinách, kde žili naši krajania a cirkevníci v pôvodných anglických zboroch. Okrem pôsobenia v menších, prevažne slovenských zboroch, ako farár vykonával svoje povolanie aj vo veľkých centrách luteránskej cirkvi, ako sú New York, Cleveland, Chicago, Detroit, Toronto a Montreal. Zhoršujúci zdravotný stav po roku 1965 mu nedovolil rozvíjať mnohostrannú činnosť podľa jeho predstáv, preto opustil jemu milý a počtom cirkevníkov veľký luteránsky zbor v Danbury a začal pôsobiť v menšej farnosti v slovensko – anglickej kongregácii v Northamtone v Pensylvánii. Tu verne slúžil len jeden rok, keď ho Otec nebeský navždy povolal z časnosti do večnosti roku 1966 v najproduktívnejšom veku 62 rokov.

Vzťah potomkov reverenda k Slovensku

V jeho šľapajách pokračujú jeho dvaja synovia Janko a Paľko, ktorí sa stali evanjelickými farármi v slovenských zboroch. V rokoch 1985 - 1988 bol Pavol Brndiar biskupom Slovenskej synody Sion. Ich sestra Juditka sa uplatnila ako učiteľka a pôsobila v duchovnej sfére, nielen v amerických luteránskych zboroch, ale aj na Slovensku. Viac ako 5 rokov pôsobila v oblasti výchovy budúcich farárov v duchovnej sfére na Teologickej fakulte Bratislave. Rodina Brndiarovcov má veľkú zásluhu na tom, že táto fakulta bola postavená práve na Slovensku. Svojimi kontaktmi s významnými luteránskymi organizáciami i jednotlivcami v zahraničí prispeli veľkou mierou k tomu, že táto stavba bola vďaka ich finančnej podpore úspešne ukončená a výchova farárov v oblasti východnej Európy je sústredená práve vo vlasti ich predkov, na Slovensku. Rodinná výchova v duchu evanjelicko – luteránskych tradícií a hlbokých kresťanských princípov pozitívne poznačila život a aktivity aj ďalších členov dnes už rozvetvenej Brndiarovskej rodiny. O dobrom vzťahu k Slovensku a rodnému kraju svedčí skutočnosť, že jej členovia pravidelne navštevujú rodisko svojich predkov a nezabúdajú na svoje staré korene v pôvodnej vlasti. Všetci potomkovia tohto klenovského rodu šíria dobré meno otca, starého otca a prastarého otca Andreja Brndiara, ľudomila, verného syna slovenskej evanjelickej cirkvi v Amerike a ochrancu slovenských imigrantov v Amerike, ktorí tu hľadali ,,zasľúbenú zem“ a väčšiu skyvu chleba. Amerika bola aj krajinou, kde mnohí naši Slováci v neľudských podmienkach položili životy vo vidine, že ťažko zarobené doláre pomôžu ich chudobným rodinám, ktoré žili v nesmiernej biede a chudobe. Odchod do cudziny bol východiskom aj pred maďarizačným i katolíckym útlakom, ktorý ťažko doliehal na Slovákov, ktorých práva a slobody boli celé storočia nespravodlivo potlačované.

Pri hodnotení celoživotného diela a ľudských hodnôt Andreja Brndiara budú asi priliehavé slová manželky evanjelického farára, národovca L. Novomeského, ktorý tiež pôsobil v najťažších rokoch našej slovenskej imigrácie medzi našimi krajanmi v Amerike. Vo svojom závete roku 1922 v poslednej vôli napísala: *„Keď niekedy budú naše hroby otvorené a prach našich kostí rozmetie vietor, nech všade na stopách toho prachu vzrastajú nové duše tak oddané slovenskému národu, ako boli naše.“*

Odkaz reverenda

Andrej Brndiar bol jedinečným zvestovateľom písma, rozsievačom pravej lásky medzi ľuďmi viacerých etník, vierovyznaní a kultúr v Amerike. Pomáhal stavať spoločný chrám pravého poznania pre tých, ktorí ho počuli a uverili jeho slovám, ktoré kázal pre svojich cirkevníkov v prevažne slovenských farnostiach. Oslavoval Slovo Božie, pravdu, spravodlivosť aj pre svoj v minulosti ubiedený slovenskí ľud a národ. Jeho požehnané dielo mu pod rukami prekvitalo.

Na jeho celoživotnej púti ho viedli možno aj tieto slová: „Len v Bohu utíši sa moja duša, od Neho pochádza moja spása. Len On je moja skala, moja spása, môj Hrad prepevný.“

Igor Tomo

ŠPORTOVÉ OKIENKO

Bálintová vo Fridrichshafene bronzová

Bedmintonisti sa ťažko lúčia so sezónou. Okrem majstrovstiev okresu, Slovenska, či majstrovstiev veteránov sa úspešne presadzujú aj na medzinárodnej scéne. Z turnaja v nemeckom Fridrichshafene si Nikoleta Bálintová podobne ako pred rokom priniesla bronzovú medailu. Tento raz za tretie miesto v štvorhre dievčat.

Zdá sa, že futbalisti v boji o postup strácajú dych. Okrem stratených bodov so svojimi konkurentmi s postupovými ambíciami ich o body na domácej pôde pripravili aj zachraňujúce sa Veľké Teriakovce.

Klenovec – V. Teriakovce 2:2 (2:1)

V stretnutí so zostupom ohrozeným súperom sa nám začiatok vydaril. V 8. minúte sa v pokutovom území uvoľnil Kubinec a súperovmu brankárovi nedal šancu - 1:0. Našich hráčov rýchly gól až príliš uspokojil, kopili chyby v obrane a v 29. minúte nasledoval trest v podobe vyrovnávajúceho gólu - 1:1. Do prestávky sa nám po góle Hlôšku z penalty síce podarilo získať vedenie na našu stranu, ale o posledný strelecký zápis sa postarali hostia, ktorí v 53. minúte vyrovnali na 2:2. Po jednom z najslabších výkonov sezóny sme doma zbytočne stratili dva body a vidina postupu do V. ligy sa vzďaluje.

Zostava Klenovca: M. Benco – Hrvoľ, V. Parobek, Vince, Vývlek – L. Brndiar, Medveď, Fiľo, Hlôška – Mir. Kubinec, M. Hruška. Striedali: Valent, Mináč, M. Parobek.

Žiaci:
Revúčka - Klenovec 10:2, góly Klenovca strelil Ulický.

Dorast:
V. Čalomija – Klenovec 5:2, góly Klenovca strelili B. Cibuľa a L. Ulický.

Tornaľa – Klenovec 3:1 (2:1)

Príležitosť na reparát v súboji s vedúcim celkom tabuľky po domácom neúspechu s Veľkými Teriakovcami sme využili iba čiastočne. Ani zlepšený výkon mužstva však nestačil na bodový zisk. Na vedúci gól domácich v 29. minúte sme dokázali ešte odpovedať v 43. minúte Bartom, v nastavenom čase v 46. minúte sme inkasovali po druhýkrát a do kabín odchádzali za stavu 1:2 pre domácich. Druhý polčas sa hral v znamení nášho márneho úsilia o vyrovnanie. Naopak, úspešnejšie bolo domáce mužstvo, ktoré po rýchlom protiútoku v 85. minúte pečatilo výsledok stretnutia na 1:3.

Klenovec odohral stretnutie v zostave: Kováč – Hrvoľ, V. Parobek, Vince, Vývlek – L. Brndiar, Barto, Fiľo, Hlôška – M. Hruška, Mir. Kubinec. Striedali: Valent, M. Parobek, Medveď.

Žiaci:
Klenovec - Revúčka 3:0 kontumačne.

Dorast:
Klenovec – Hajnáčka 5:0, góly B. Cibuľa 4, Kasáč.

Tabuľka po 22. kole

1. Tornaľa	21	16	2	3	50:17	50
2. Tachty	21	15	1	5	71:34	46
3. Lubeník	22	12	2	8	59:40	38
4. Klenovec	21	11	4	6	40:30	37
5. Jelšava	22	11	3	8	48:37	36
6. R. Janovce	22	10	2	10	46:40	32
7. Muráň	21	7	5	9	34:57	26
8. Revúčka	21	7	4	10	36:38	25
9. Sirk	22	7	4	11	40:47	25
10. Stárňa	21	7	3	11	41:53	24
11. Bátka	21	6	5	10	27:40	23
12. Abovce	21	7	1	13	42:67	22
13. V. Teriakovce	21	5	6	10	26:50	21
14. Ožďany	21	5	4	12	29:40	19

Pavel Ďurík/Michal Kňažek

Bedmintonové výsledky

Tri medaily Bálintovej na majstrovstvách Slovenska

Prešov hostil v sobotu 8. mája starších žiakov na majstrovstvách Slovenska v bedmintone. Klenovec na nich reprezentovala pätica hráčov - Nikoleta Bálintová, Renata Surová, Monika Hrušková, Ivan Hruška a Richard Šmatlák.

Prvý cenný kov sa podarilo vybojovať v zmiešanej štvorhre dvojici Kašela-Bálintová (Lok. Košice, Klenovec), ktorých zastavila až v semifinále dvojica Žďársky-Knappová (M-Šport Trenčín, CEVA Trenčín). Dvojica Hruška-Surová sa prebojovala medzi osem a Šmatlák s Hruškovou sa medzi šestnásť najlepších párov.

Štvorhra dievčat mala predčasné vyvrcholenie už v semifinále, kde sa stretli štyri najlepšie hráčky majstrovstiev. Prvá nasadená dvojica Knappová-Repiská (CEVA Trenčín, Slávia TU Zvolen) zvíťazila nad dvojicou Bálintová-Klimková (Klenovec, BC Prešov) v nervydrásajúcom zápase až v troch setoch 21:11, 24:26 a 25:27. Bálintovej a Klimkovej tak patrí bronzová medaila. Druhú bronzovú medailu si vo štvorhre vybojovali Hrušková-Surová, ktoré prehrali v druhom semifinále s dvojicou Majerčíková-Lišková (BK Šurany, BK MI Trenčín) 0:2 na sety. Chlapčenskej dvojici Hruška-Šmatlák sa nepodarilo prebojovať z prvého kola.

Najhorúcejšie železko v ohni mal klenovský bedminton v dievčenskej dvojhre. Bálintovej sa však nepodarilo predsavzatia úplne naplniť a v boji o titul prehrala v najkrajšom zápase majstrovstiev s Martinou Repiskou zo Zvolena v troch setoch 18:21, 21:14, 13:21 a získala tak striebornú medailu. Monika Hrušková sa prebojovala do osmičky najlepších hráčok, kde podľahla neskoršej víťazke Repiskej a Renata Surová podľahla v druhom kole oddielovej kolegyni Bálintovej. Chlapcom sa už tak nedarilo, hoci podali mimoriadne bojovné výkony. Ivan Hruška po víťazstve v prvom kole skončil v šestnástke najlepších a Richard Šmatlák nepostúpil z prvého kola.

Bálintová v Nemecku vybojovala bronz

V dňoch 14.-16. mája sa v nemeckom Fridrichshafene konal už 43. ročník mládežníckeho turnaja Internationales Bodensee-Jugendturnier 2010, na ktorom sa predstavilo vyše 500 mladých bedmintonistov z 10 štátov. Klenovec zastupovala trojica Monika Hrušková a Ivan Hruška v kategórii mladších žiakov a Nikoleta Bálintová v kategórii starších žiačok.

Bálintová sa najskôr predstavila vo dvojhre, kde po výhrach v skupine postúpila do hlavného turnajového pavúka. Medzi osem najlepších hráčok bez boja a v druhom kole podľahla Švajčiarke Océane Varrin v dvoch setoch 17:21 a 15:21. Úspešnejšia bola spolu s Repiskou zo Zvolena vo štvorhre, keď podľahli až v súboji o finále nemeckým dvojičkám Jötten v dvoch setoch a obsadili tak 3. miesto.

V kategórii mladšieho žiactva sa zo súrodeneckej dvojice Hruškovcov darilo viac mladšej Monike, ktorá takisto postúpila zo skupiny do hlavnej súťaže. Tam sa jej už nedarilo a po prehre so Švajčiarkou Ronjou Stern 18:21 a 14:21 obsadila 9.-16. miesto.

Vo štvorhre nastúpila Hrušková s Češkou Zelinkovou. Prebojovali sa až do tretieho kola a obsadili 5.-8. miesto.

Najmenej sa darilo Ivanovi Hruškovi, ktorému sa nepodarilo postúpiť do hlavného turnaja. Nepresadil sa ani vo štvorhre a spolu s Jánom Baluchom (ŠSK Široké) prehrali už v prvom kole.

Majstrovstvá okresu mladších a starších žiakov

V Hrachove sa 15. mája konali majstrovstvá okresu mladších a starších žiakov v bedmintone. V kategórii mladších žiakov si titul majstra okresu vybojoval Richard Šmatlák, Marek Trnavský obsadil tretie miesto. Z klenovských hráčov skončil ešte Marek Hinca štvrtý a Dárius Bálint siedmy.

V kategórii starších žiakov obsadil Pavol Kochan tretie miesto, Michaela Čajková si vybojovala titul v kategórii starších žiačok a Renata Surová skončila druhá.

Päť medailových umiestnení klenovských veteránov

V Trenčíne sa 22. mája uskutočnili majstrovstvá SR veteránov v bedmintone. Úspešne si počínala štvorica našich z TJ Družstevník a BK RODON, ktorá vybojovala dve zlaté, jednu striebornú a dve bronzové medaily.

Dva majstrovské tituly v najstaršej kategórii vybojoval Ivan Majorský. Prvý vo dvojhre a druhý v zmiešanej štvorhre so Šimkovou (Slávia Trnava). Striebrom sa môže popýšiť Ivan Hruška spolu s Kašelom (ATU Košice) v štvorhre mladších veteránov. Bronzovú medailu v dvojhre mladších veteránov vybojoval Miroslav Lichanec (BK RODON).

Nežné pohlavie klenovského bedmintonu zastupovala Zdenka Hrušková, ktorá vo štvorhre mladších veteránok spolu s Hlavačkovou (Gymnázium Partizánske) vybojovala bronzové medaily.

Richard Bálint

Nezabudnime zaplatiť daň (3)

Uverejňujeme v skrátenej podobe tretiu časť všeobecne záväzného nariadenia č. 1/2009 týkajúceho sa miestnych daní.

DAŇ ZA UBYTOVANIE

Predmet dane

Predmetom dane za ubytovanie je odplatné prechodné ubytovanie fyzickej osoby v zariadení poskytujúcom služby prechodného ubytovania ako sú hotel, penzión, rekreačné zariadenie, ubytovňa a iné zariadenia poskytujúce služby prechodného ubytovania.

Daňovník a platiteľ

1. Daňovníkom je fyzická osoba, ktorá sa v zariadení odplatne prechodne ubytuje.
2. Platiteľom dane je prevádzkovateľ zariadenia na území obce Klenovec, ktorý odplatné prechodné ubytovanie poskytuje.

Základ dane

Základom dane je počet prenocovaní.

Sadzba dane

Sadzba dane je na celom území obce 0,3319 eur (10.- Sk) na osobu a prenocovanie daňovníka.

Vznik a zánik daňovej povinnosti

Daňová povinnosť vzniká dňom začatia prevádzkovania zariadenia, ktorá poskytuje služby prechodného ubytovania a zaniká dňom ukončenia ich prevádzkovania.

Oznamovacia povinnosť

Platiteľ dane za ubytovanie, ktorým je v zmysle zákona č. 582/2004 Z. z. prevádzkovateľ, je povinný sa zaregistrovať do 30 dní odo dňa vzniku činnosti na finančné oddelenie správcu dane. Zároveň je platiteľ povinný predložiť výpis z obchodného registra alebo živnostenský list, prípadne iný doklad, na základe ktorého vykonáva činnosť podliehajúcu dani za ubytovanie. Ak dôjde k zmene daňovej povinnosti, alebo ak daňová povinnosť zanikne, platiteľ je povinný oznámiť písomne túto skutočnosť správcovi dane do 30 dní odo dňa, keď táto skutočnosť nastala. Platiteľ je povinný v tejto lehote oznámiť aj prípadnú zmenu názvu a sídla. Platiteľ je povinný v rámci oznamovacej povinnosti uviesť obchodné meno, názov, IČO, sídlo, miesto podnikania a kontaktné údaje. V prípade, ak ide o fyzickú osobu, ktorá podniká aj rodné číslo daňovníka.

Povinnosti platiteľa

1. Platiteľ je povinný viesť písomnú evidenciu ubytovaných hostí, viesť samostatnú knihu za každé ubytovacie zariadenie na území obce. Je povinný dbať na to, aby kniha obsahovala adresu ubytovaných hostí, deň príchodu, deň odchodu a počet prenocovaní.
2. Platiteľ je povinný predložiť poverenému zamestnancovi správcu dane ku kontrole evidenciu ubytovaných hostí a účtovnú evidenciu týkajúcu sa ubytovania, alebo na výzvu správcu dane priniesť uvedenú dokumentáciu na oddelenie správcu dane.
3. Platiteľ je povinný vydať osobe, ktorá sa ubytuje v zariadení prechodného ubytovania príjmový pokladničný doklad, v ktorom vyznačí daňovníka, počet prenocovaní, dátum odkedy bol daňovník v zariadení ubytovaný.
4. Do 10. kalendárneho dňa po skončení štvrťroka je platiteľ povinný predložiť vecne príslušnému oddeleniu obecného úradu v Klenovci vyplnené hlásenie na predpísanom tlačive o počte a dobe ubytovaných hostí s vyznačením počtu, doby ubytovania, celkový počet prenocovaní v štvrťroku za predchádzajúci štvrťrok za každé ubytovacie zariadenie na území obce na samostatnom tlačive.

Spôsob vyberania dane za ubytovanie

Daň za ubytovanie v ustanovenej výške pre obec vyberá a ručí zaň platiteľ, ktorým je v zmysle § 41 zákona č. 582/2004 Z. z. prevádzkovateľ zariadenia, ktorý odplatné prechodné ubytovanie poskytuje.

Platenie dane za ubytovanie

Daň je splatná bez vyrubenia v deň predloženia hlásenia (§ 30 ods. 4) v pokladni Obecného úradu Klenovec.

DAŇ ZA NEVÝHERNÉ HRACIE PRÍSTROJE

Predmet dane

1. Predmetom dane za nevýherné hracie prístroje sú prístroje, ktoré sa spúšťajú alebo prevádzkujú za odplatu, pričom tieto hracie prístroje nevydávajú peňažnú výhru a sú prevádzkované v priestoroch prístupných verejnosti na území obce Klenovec.
2. Nevýherné hracie prístroje sú: elektronické prístroje na počítačové hry, mechanické prístroje, elektronické prístroje, automaty a iné zariadenia na zábavné hry.

Daňovník

Daňovníkom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá nevýherné hracie prístroje prevádzkuje.

Základ dane

Základom dane je počet nevýherných hracích prístrojov.

Sadzba dane

1. Sadzba dane je 33,1939 eur (1000.- Sk) za jeden nevýherný elektronický hrací prístroj na počítačové hry za kalendárny rok.
2. Sadzba dane je 16,5969 eur (500.- Sk) za jeden mechanický prístroj, elektronické prístroje, automaty a iné zariadenia na zábavu.
3. Ak daňová povinnosť vzniká v priebehu zdaňovacieho obdobia, sadzba dane sa prepočíta od dátumu vzniku daňovej povinnosti.

Vznik a zánik daňovej povinnosti

Daňová povinnosť vzniká dňom začatia prevádzkovania nevýherných hracích prístrojov a zaniká dňom ukončenia ich prevádzkovania.

Oznamovacia povinnosť a platenie dane

1. Daňovník dane za nevýherné hracie prístroje je povinný sa zaregistrovať na príslušnom odelení správcu dane najneskôr v deň umiestnenia prístroja na území obce na predpísanom tlačive, v ktorom uvedie názov a sídlo daňovníka, miesto umiestnenia, počet, typ, číslo nevýherného hracieho prístroja a deň začatia prevádzkovania. Zároveň je daňovník povinný pri registrácii predložiť výpis z obchodného registra alebo živnostenský list a nájomnú zmluvu s prenajímateľom priestorov, daňovník sa zaregistruje najneskôr do 15. 3. príslušného zdaňovacieho obdobia.
2. Ak dôjde k zmene daňovej povinnosti alebo ak daňová povinnosť zanikne, je daňovník povinný písomne túto skutočnosť oznámiť správcovi dane do 30 dní odo dňa, keď táto skutočnosť nastala.
3. Daňovník je povinný uhradiť daň za zdaňovacie obdobie alebo jej pomernú časť na zostávajúce mesiace zdaňovacieho obdobia v termíne uvedenom v odseku 2 v pokladni obecného úradu alebo na účet obecného úradu.
4. Daň za ďalšie zdaňovacie obdobia je splatná do 31.1. príslušného zdaňovacieho obdobia bez vyrubenia.
5. Zánik daňovej povinnosti daňovník oznámi správcovi dane do 10 dní od zániku daňovej povinnosti. Ak sa zánik daňovej povinnosti vzťahuje len na niektorý nevýherný hrací prístroj, daňovník oznámi v uvedenej lehote miesto umiestnenia, počet, typ, číslo nevýherného prístroja a deň ukončenia prevádzkovania.

Povinnosti daňovníka

1. Daňovník je povinný označiť každý automat na viditeľnom mieste štítom, kde je uvedený názov firmy prevádzkovateľa, sídlo, IČO, dátum umiestnenia a dátum začatia prevádzky automatu, výrobné číslo, typ automatu a evidenčné číslo pridelené správcom dane.
2. Daňovník je povinný predložiť poverenému zamestnancovi správcu dane ku kontrole evidenciu nevýherných hracích prístrojov a účtovnú evidenciu týkajúcu sa NHP alebo na výzvu správcu dane priniesť evidenciu ku kontrole na Obecný úrad v Klenovci.

Klenovské noviny

Vydáva Obec Klenovec. Adresa redakcie: Obecný úrad, Klenovské noviny, Námestie Karola Salvu 1, 980 55 Klenovec. Telefón: 0911/886707, e-mail: klenovskenoviny@klenovec.sk. Šéfredaktorka Mgr. Blažena Hrušková, redakčná rada Ing. Michal Kňažek, Július Molitoris, grafická úprava Ing. Michal Kňažek. Reg. číslo MK SR: EV 1890/08, Tlač: REALITY-PRINT, Námestie M. Tompu 4, Rimavská Sobota